

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**Кафедра теорії і методики фізичної культури
та спортивних дисциплін**

ІГНАТЕНКО С. О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР У ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)*

Одеса – 2023

УДК:

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № __ від _____ 2023 р.)*

Рецензенти:

Подгорна В. В. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та спорту Національний університет «Одеська політехніка»

Тодорова В. Г. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Ігнатенко С. О.

Методичні рекомендації проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни: «Теорія і методика навчання рухливих ігор у закладах загальної середньої освіти»: методичні рекомендації. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 32 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання рухливих ігор у закладах загальної середньої освіти» містять плани проведення, зміст практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти, питання до заліку, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідні завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

© Університет Ушинського, 2023

© Ігнатенко С. О.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст навчальної дисципліни	7
2.1.	Теми лекційних занять	7
2.2.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	10
2.3.	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	16
3.	Індивідуальне навчально- дослідне завдання	21
4.	Критерії оцінювання	24
5.	Питання до самоконтролю	27
6.	Список рекомендованої літератури	30

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Рухливі ігри удосконалюють рухові здібності учнів і водночас формують моральні та волеві якості, притаманні суспільно активній особистості, забезпечують підготовленість кожної дитини до плідної праці та інших важливих для суспільства видів діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання рухливих ігор у закладах загальної середньої освіти» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок, щодо проведення занять з рухливих ігор в урочний і позаурочний час з дітьми різних вікових груп, з урахуванням медичної групи, рівня фізичної підготовленості.

Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Реалізація мети забезпечує досягнення результатів навчання за програмою дисципліни завдяки відповідному навчальному змісту.

Основні завдання дисципліни «Теорія і методика навчання рухливих ігор у закладах загальної середньої освіти» полягають у формуванні готовності до:

- впровадження у практичну діяльність системи знань про особливості та методику застосування рухливих та національних ігор та естафет з різними віковими групами дітей;
- ознайомлення з основними поняттями про ігрову діяльність, значення гри в житті людини й місці рухливих ігор у педагогічній практиці;
- оволодіння професійно-педагогічними навичками й уміннями, необхідними для проведення фізкультурно-спортивної діяльності з учнями закладів середньої освіти;
- оволодіння спеціальними знаннями та вміннями щодо формування рухових умінь та навичок на основі включення учнів закладів середньої освіти у різноманітні види спеціально організованої рухової активності.

Очікувані результати вивчення дисципліни.

знати:

- 1) знає основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор;
- 2) визначає сутність і значення рухливих ігор на уроці фізичної культури, у позакласний час та під час позашкільної роботи, у заняттях спортом;
- 3) класифікує рухливі ігри в залежності від анатомо-фізіологічних особливостей дітей різних вікових груп;
- 4) знає навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри),
- 5) особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор.

вміти:

- 1) аналізувати основні документи та програми по фізичному вихованню для різних вікових груп;
- 2) розробляти ігрові схеми та вести записи рухливих ігор;
- 3) формувати педагогічні задачі рухливих ігор за освітнім, виховним та оздоровчим напрямом;
- 4) готувати майданчики, спортивний інвентар до проведення рухливих ігор;
- 5) здійснювати вибір ведучих, капітанів, помічників, ігрових команд;
- 6) демонструвати елементи ігрових вправ;
- 7) організовувати змагання з рухливих ігор, здійснювати суддівство гри;
- 8) розробляти комплекси рухливих ігор за віком, сценарії свят, положень про змагання.

**ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:**

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Рухливі ігри як навчальна дисципліна. Поняття про гру. Виникнення та розвиток гри. Основні ознаки ігрової діяльності. Гра як потреба людини. Соціальна сутність гри та її роль у сучасному суспільстві. Погляди на гру педагогів і вчених. Історія українських ігор. Гігієнічне та оздоровче значення, задачі рухливих ігор. Освітні задачі та значення рухливих ігор. Виховні задачі та значення рухливих ігор. Мета проведення гри. Мета застосування рухливих ігор. Педагогічна класифікація рухливих ігор. Командні індивідуальні рухливі ігри. Рухливі ігри із предметами і без предметів. Рухливі ігри з ведучими і без ведучих. Рухливі ігри за переважаючим розвитком фізичних якостей (ігри для розвитку сили; ігри для розвитку спритності); за інтенсивністю фізичного навантаження (ігри малої інтенсивності, ігри середньої інтенсивності, ігри великої інтенсивності); за місцем проведення (на свіжому повітрі, в залі, на воді, на снігу); за спрямованістю рухових дій (ігри з бігом; ігри з ходьбою, ігри з передачею м'яча, ігри з метанням). Основні відмінності спортивних і рухливих ігор.

Тема 2. Основні педагогічні вимоги до організації і проведення рухливих ігор. Основні завдання керівника гри. Основні показники, які враховуються при підборі рухливої гри. Підготовка до проведення гри. Підготовка місця для гри. Інвентар і вимоги до нього. Розмітка майданчика. Необхідність попереднього аналізу гри. Організація граючих під час проведення рухливої гри. Розміщення гравців і місце керівника при поясненні гри. Вимоги до пояснення гри. Визначення ведучих. Способи розподілу на команди у некомандних рухливих іграх. Вибір капітанів команд. Роль помічників у грі. Вибір помічників. Керівництво грою. Суддівство. Регулювання навантаження. Залежність тривалості гри від її змісту. Ознаки закінчення гри. Підсумки гри і їх виховне значення. Техніка безпеки.

Тема 3. Методика проведення рухливих ігор з учнями різних вікових груп. Особливості методики рухливих ігор з учнями 1-2 класу. Особливості методики рухливих ігор з учнями 3-4 класу. Особливості методики рухливих ігор з учнями 5-9 класу. Особливості методики рухливих ігор з учнями 10-11 класу. Рухливі ігри з предметами, рухливі ігри без предметів, сюжетні рухливі ігри, рухливі ігри для розвитку фізичних якостей, естафети, рухливі ігри з елементами спортивних ігор. Рухливі ігри юнаків та дівчат. Педагогічне значення рухливих ігор та їх характеристика у зв'язку з віковими особливостями гравців.

Тема 4. Рухливі ігри на уроці фізичної культури у ЗЗСО. Місце рухливих ігор в уроці фізичного виховання (ігри на уроках гімнастики, ігри на уроках легкої атлетики, ігри на уроках ігрових видів спорту, ігри, які виховують погодженість дій у колективі, ігри на уроках плавання). Задачі ігор на уроці фізичної культури у закладах середньої освіти. Характеристика ігор підготовчої, основної і заключної частин уроку. Фронтальний і груповий методи проведення рухливих ігор. Фізіологічне навантаження на уроці під час проведення рухливих ігор.

Тема 5. Методика проведення рухливих ігор в позаурочний час. Позаурочна форма організації рухливих ігор. Методика проведення рухливих ігор у позаурочний час: на перервах, шкільних святах, змагання між класами та школами. Методика проведення ігор на перервах. Організація спортивного свята по рухливим іграм, методика проведення свята по рухливим іграм. Використання ігор в групах подовженого дня.

Тема 6. Організація та проведення змагань по рухливим іграм. Вимоги до складання та оформлення положення для проведення змагань з рухливих ігор. Терміни подання положень. Вимоги до складання програм для змагань з рухливих ігор. Види програм. Орієнтовні програми. Обов'язки організаційного комітету. Формування та підготовка команд до участі в змаганнях. Підготовка місць проведення змагань та інвентарю. Початок та послідовність проведення змагань. Обов'язки учасників, ведучого, суддів. Оцінювання ігор-естафет.

Завершення змагань. Організація заходів після завершення змагань. Підведення підсумків.

Тема 7. Методика проведення рухливих ігор у позашкільній роботі. Характеристика позашкільних навчально-виховних закладів. Спортивні клуби і громади. Туристичні табори. Рухливі ігри по місцю мешкання, у будинках та палацах дитячої творчості та молоді. Рухливі ігри в навчальних закладах. Рухливі ігри у оздоровчому дитячому таборі: ігри на повітрі, естафети. Ігри–атракціони. Ігри у спортивних секціях.

Тема 8. Рухливі ігри в системі оздоровчої й фізкультурно-масової роботи з населенням. Рухливі ігри в роботі з дорослими, у сімейному вихованні. Ігри в навчальних закладах, вузах. Фізіологічна характеристика рухливих ігор, які застосовуються в оздоровчих групах у заняттях з населенням. Фізіологічна характеристика рухливих ігор, які використовуються на заняттях зі студентами у спеціальних медичних групах. Форми організації фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Особливості проведення занять з фізичного виховання в різних навчальних відділеннях. Методика занять зі студентами, які мають відхилення у стані здоров'я

Тема 9. Місце гри в режимі спортивного тренування. Рухливі ігри в секційних заняттях з обраного виду спорту (гімнастика, легка атлетика, єдиноборства, плавання, футбол, волейбол, баскетбол), їх зміст та особливості проведення. Рухливі ігри для виховання фізичних якостей. Використання ігор для технічної підготовки та тактичної підготовки. Використання рухливих ігор для морально-вольової підготовки. Використання рухливих ігор у різні періоди спортивного тренування. Використання рухливих ігор для відбору в спорті.

2.2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з\п	Тема заняття та форма проведення
1	<i>Круглий стіл «Рухливі ігри в педагогічній практиці»</i>
2	<i>Семінар «Основні педагогічні вимоги до організації і проведення рухливих ігор»</i>
3	<i>Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 1-2 класу»</i>
4	<i>Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 3-4 класу»</i>
5	<i>Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 5-9 класу»</i>
6	<i>Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 10-11 класу»</i>
7	<i>Рольова гра «Проведення уроку фізичної культури із використанням рухливих ігор та естафет»</i>
8	<i>Семінар «Методика проведення рухливих ігор в позаурочний час»</i>
9	<i>Рольова гра «Змагання по рухливим іграм»</i>
10	<i>Семінар «Рухливі ігри у позашкільний час»</i>
11	<i>Семінар «Рухливі ігри в системі оздоровчої й фізкультурно-масової роботи з населенням»</i>
12	<i>Рольова гра «Рухливі ігри та ігрові вправи у спортивному тренуванні (з обраного виду спорту)»</i>

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Круглий стіл «Рухливі ігри в педагогічній практиці»

Питання до обговорення:

1. Які на Вашу думку основні функції рухливих ігор у сучасних умовах.
2. Чи потрібно розвивати у дітей м'язову силу?
3. Рухлива гра – метод всебічного розвитку дитини.
1. Педагогічна класифікація рухливих ігор.
2. Яка соціальна сутність гри та її роль у сучасному суспільстві?

3. Які погляди на гру мають педагоги та вчені.

Практичне завдання:

1. Схарактеризувати основні види рухливих ігор, які мають різні педагогічні завдання і руховий зміст: класифікація рухливих ігор та їх педагогічне значення.

2. Опишіть спільні і відмінні риси спортивних і рухливих ігор.

3. Обґрунтуйте мету застосування рухливих ігор.

4. Опишіть різновиди колективних рухливих ігор і їх характеристика.

5. Назвіть складові рухливої гри.

Тема 2. Семінар «Основні педагогічні вимоги до організації і проведення рухливих ігор»

Питання до обговорення:

1. Які освітні задачі та значення рухливих ігор.

2. Які виховні задачі та значення рухливих ігор.

3. Основні показники, які враховуються при підборі рухливої гри.

4. Які ви знаєте способи розташування граючих.

5. Як правильно здійснити вибір ведучих у некомандних рухливих іграх з ведучим, основні способи проведення.

6. Перелічіть способи виділення помічників.

7. Як ефективно здійснити керівництво грою.

8. Від чого залежить тривалість гри?

9. Як правильно здійснити оцінювання результатів і їх виховне значення.

Практичне завдання:

1. Назвіть основні завдання керівника гри.

2. Перелічіть способи розподілу на команди.

3. Графічно зробіть схему розмітки майданчика.

4. Обґрунтуйте вибір гри.

5. Перелічіть способи розподілу на команди у некомандних рухливих іграх.

6. Проаналізуйте процес організації і проведення рухливої гри.

Тема 3. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 1-2 класу»

Питання до обговорення:

1. Значення рухливих ігор для підвищення рухової активності школяра та оволодіння життєво необхідними руховими вміннями та навичками.
2. Коли і яким чином починають відрізнятися пріоритети змісту гри між хлопчиками і дівчатками?
3. Чому навчати молодших школярів руховим діям доцільно із застосуванням ігрового методу?
4. Мета і завдання змістових ліній «Рухова діяльність» та «Ігрова та змагальна діяльність» для учнів початкових класів.

Практичне завдання:

Підібрати 2-3 рухливі ігри для проведення уроку фізичної культури з учнями 1-2 класів.

Тема 4. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 3-4 класу»

Питання до обговорення:

1. З чим пов'язаний хвилеподібний характер навантажень рухливих ігор для молодших школярів?
2. Спеціальні рухливі ігри для профілактики порушень здоров'я у дітей молодшого шкільного віку.
3. Які ігри користуються популярністю і загальним інтересом у школярів молодших класів?
4. Місце рухливих ігор на уроці фізичної культури: в підготовчій, основній і заключній частинах у 3-4 класах.

Практичне завдання:

Підібрати 2-3 рухливі ігри для проведення уроку фізичної культури з учнями 3-4 класів.

Тема 5. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 5-9 класу»

Питання до обговорення:

1. Основні задачі в процесі занять іграми з учнями 5-9 класу на уроках фізичної культури?
2. Рухливі і національні ігри для дітей середнього шкільного віку.
3. Естафети у 5-9 класах.
4. Командні рухливі ігри.
5. Місце рухливих ігор на уроці фізичної культури: в підготовчій, основній і заключній частинах у 5-9 класах.

Практичне завдання:

Підібрати 2-3 рухливі ігри для проведення уроку фізичної культури з учнями 5-9 класів.

Тема 6. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 10-11 класу»

Питання до обговорення:

1. Рухливі і національні ігри для юнаків і дівчат.
2. Зміст програмного матеріалу з рухливих ігор.
3. Місце рухливих ігор на уроці фізичної культури: в підготовчій, основній і заключній частинах у 10-11 класах.

Практичне завдання:

Підібрати 2-3 рухливі ігри для проведення уроку фізичної культури з учнями 10-11 класів.

Тема 7. Рольова гра «Проведення уроку фізичної культури із використанням рухливих ігор та естафет»

Питання до обговорення:

1. Які види естафет Ви знаєте?
2. Види спортивних ігор та естафет, особливості їх проведення під час уроку фізичної культури.
3. Як правильно підібрати гру-естафету?

4. Яким чином краще організувати проведення ігор-естафет.
5. Естафети з колективними діями.
6. Естафети комічного характеру.
7. Естафети з елементами спортивних ігор.

Практичне завдання:

Розробити фрагмент плану-конспекта уроку фізичної культури з використанням рухливих ігор та естафет.

Тема 8. Семінар «Методика проведення рухливих ігор в позаурочний час»

Питання до обговорення:

1. Зміст рухливих ігор у позаурочний час; на перервах, шкільних святах, змагання між класами та школами.
2. Зміст та організація проведення свят у ЗЗСО «Дні здоров'я».
3. Педагогічні вимоги до організації свята.

Практичне завдання:

Скласти сценарій проведення тематичного фізкультурно-спортивного свята.

Тема 9. Рольова гра «Змагання по рухливим іграм»

Питання до обговорення:

1. Як провести суддівство змагань?
2. Як правильно визначити результати гри?
3. Змагання з окремих видів рухливих ігор.
4. Змагання з комплексів рухливих ігор.

Практичне завдання:

1. Скласти заявку для участі в змаганнях та протокол
2. Скласти орієнтовну програму змагань із комплексу рухливих ігор.

Тема 10. Семінар «Рухливі ігри у позашкільний час»

Питання до обговорення:

1. Характеристика спортивно-масової роботи в оздоровчому таборі відпочинку.

2. Які українські народні ігри доречно використовувати в оздоровчих та туристичних таборах.
3. Спортивні свята та розваги в закладах позашкільної освіти.
4. Що таке ігри-атракціони?
5. Які ігри-атракціони ви знаєте?

Практичне завдання:

1. Доведіть, що рухливі ігри є невід'ємною складовою позаурочної оздоровчо-виховної роботи з учнями.
2. Обґрунтуйте значення рухливих ігор під час відпочинку в оздоровчому таборі.
3. Наведіть декілька прикладів проведення ігор в туристичному таборі.

Тема 11. Семінар «Рухливі ігри в системі оздоровчої й фізкультурно-масової роботи з населенням»

Питання до обговорення:

1. Яке значення мають рухливі ігри в роботі з дорослими, у сімейному вихованні?
2. Поясніть доцільність використання рухливих ігор в закладах вищої освіти.
3. Фізіологічна характеристика рухливих ігор, які застосовуються в оздоровчих групах у заняттях з населенням.
4. Фізіологічна характеристика рухливих ігор, які використовуються на заняттях зі студентами у спеціальних медичних групах.

Практичне завдання:

1. Опишіть форми організації фізичного виховання студентів закладів вищої освіти.
2. Скласти методичні рекомендації до практичних занять з використанням рухливих ігор для студентів з особливими освітніми потребами.

Тема 12. Рольова гра «Рухливі ігри та ігрові вправи у спортивному тренуванні (з обраного виду спорту)»

Питання до обговорення:

1. Які Ви знаєте рухливі ігри для виховання фізичних якостей, для розвитку спеціальних якостей в ігрових видах спорту.
2. Поясніть використання рухливих ігор для активізації уваги і регулювання емоційного стану спортсменів.
3. Використання ігор для технічної підготовки та тактичної підготовки.
4. Використання рухливих ігор для морально-вольової підготовки.
5. Використання рухливих ігор у різні періоди спортивного тренування.
6. Використання рухливих ігор для відбору в спорті.

Практичне завдання:

1. Обґрунтуйте твердження «рухливі ігри є невід'ємною частиною багатьох сучасних видів спорту».
2. Обґрунтуйте використання ігор для технічної, тактичної, психологічної підготовки.
3. Визначте використання рухливих ігор у різні періоди спортивного тренування.
4. Визначте рухливі ігри в заняттях в обраному виді спорту.

2.3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Круглий стіл «Рухливі ігри в педагогічній практиці»

Питання до самостійної роботи:

Національні українські ігри.

Значення рухливих вправ та ігор в системі фізичного виховання.

Характеристика змісту вправ ігрового характеру: забава, розвага, естафета, протиборство.

Спільні і відмінні риси спортивних і рухливих ігор.

Колективні і індивідуальні рухливі ігри.

Різновиди колективних рухливих ігор і їх характеристика.

Завдання до самостійної роботи:

Описати освітні та виховні задачі та значення рухливих ігор.

Описати класифікацію педагогічну класифікацію рухливих ігор.

Описати класифікацію українських народних ігор.

Тема 2. Семінар «Основні педагогічні вимоги до організації і проведення рухливих ігор»

Питання до самостійної роботи:

Основні показники, які враховуються при підборі рухливої гри.

Процес організації і проведення рухливої гри.

Підсумки гри і їх виховне значення.

Керівництво процесом гри.

Визначення результатів гри.

Організація і методика проведення ігор-естафет.

Пояснення правил гри і контроль за їх виконанням.

Завдання до самостійної роботи:

Описати педагогічні вимоги до організації і проведення рухливих ігор.

Тема 3. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 1-2 класу»

Питання до самостійної роботи:

Педагогічна характеристика ігор для дітей молодшого шкільного віку (1–2 класи) в зв'язку з віковими особливостями їх фізичного розвитку.

Обґрунтуйте, чому не можна використовувати ігри з великими силовими напруженнями на заняттях з дітьми молодшого шкільного віку.

Завдання до самостійної роботи:

Дайте педагогічну характеристику іграм, що призначені для дітей молодшого шкільного віку (1–2 класи), в зв'язку з віковими особливостями їх фізичного розвитку.

Тема 4. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 3-4 класу»

Питання до самостійної роботи:

Педагогічна характеристика рухливих ігор для дітей 3 – 4-х класів.

Визначте, яким повинен бути інвентар, котрий використовується для проведення рухливих ігор і забав з дітьми молодшого шкільного віку, і чому?

Проаналізуйте, які навички розвивають у дітей молодшого шкільного віку ігри з м'ячем.

Завдання до самостійної роботи:

Дайте педагогічну характеристику іграм, що призначені для юнаків та дівчат 3–4 класів.

Тема 5. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 5-9 класу»

Питання до самостійної роботи:

Педагогічна характеристика ігор для дітей 5 – 9-х класів.

Завдання до самостійної роботи:

Дайте педагогічну характеристику іграм, що призначені для юнаків та дівчат 5–9 класів.

Тема 6. Семінар «Особливості методики рухливих ігор з учнями 10-11 класу»

Питання до самостійної роботи:

Педагогічна характеристика ігор для юнаків та дівчат 10–11-х класів.

Завдання до самостійної роботи:

Дайте педагогічну характеристику іграм, що призначені для юнаків та дівчат 10–11 класів.

Тема 7. Рольова гра «Проведення уроку фізичної культури із використанням рухливих ігор та естафет»

Питання до самостійної роботи:

Загальні основи організації проведення рухливих ігор у школі.

Завдання вчителя фізичної культури при проведенні уроку із використанням рухливих ігор та естафет.

Планування рухливих ігор впродовж навчального року.

Завдання до самостійної роботи:

Особливості проведення рухливих ігор на заняттях зі спортивних ігор.

Особливості проведення рухливих ігор на заняттях з легкої атлетики.

Особливості проведення рухливих ігор на заняттях з гімнастики.

Тема 8. Семінар «Методика проведення рухливих ігор в позаурочний час»

Питання до самостійної роботи:

Рухливі ігри в групах продовженого дня.

Використання рухливих ігор в шкільних секціях.

Мета проведення рухливих ігор на продовжених перервах.

Приблизна тематика сценаріїв свят, вечорів, днів здоров'я, вікторин.

Завдання до самостійної роботи:

Дайте оцінку вимогам до місця проведення занять з рухливих ігор та забав у приміщенні та на відкритому повітрі.

Тема 9. Рольова гра «Змагання по рухливим іграм»

Питання до самостійної роботи:

Педагогічне значення суддівства та фактори, які впливають на його об'єктивність.

Розробка документації змагань (положення, сценарій, протоколи).

Формування, підготовка, обов'язки учасників команд до участі в змаганнях.

Завдання до самостійної роботи:

Описати вимоги до організації і проведення змагань з рухливих і національних ігор.

Тема 10. Семінар «Рухливі ігри у позашкільний час»

Питання до самостійної роботи:

Методика проведення рухливих ігор у процесі організації їх різноманітних форм.

Рухливі ігри в оздоровчому таборі, місцевості, воді, по місцю проживання, шкільній секції, заняттях спортом.

Завдання до самостійної роботи:

Проаналізуйте, яке оздоровче та освітнє значення ігор на місцевості.

Проаналізуйте, яке оздоровче значення занять рухливими іграми на воді.

Проаналізуйте особливість методичного проведення рухливих ігор у літньому оздоровчому таборі.

Тема 11. Семінар «Рухливі ігри в системі оздоровчої й фізкультурно-масової роботи з населенням»

Питання до самостійної роботи:

Рухливі ігри зі студентами (учнями), віднесеними до спеціальної медичної групи.

Рухливі ігри та вправи на розвиток моторики верхніх і нижніх кінцівок.

Рухливі ігри на розвиток моторики верхніх кінцівок.

Рухливі ігри на розвиток моторики нижніх кінцівок.

Завдання до самостійної роботи:

Проаналізуйте методичні особливості використання рухливих ігор на заняттях у спеціальних медичних групах.

Тема 12. Рольова гра «Рухливі ігри та ігрові вправи у спортивному тренуванні (з обраного виду спорту)»

Питання до самостійної роботи:

Особливості проведення рухливих ігор у спортивних секціях (з обраного виду спорту).

Використання рухливих ігор для технічної, тактичної, морально-вольової підготовки.

Використання рухливих ігор для відбору в спорті.

Завдання до самостійної роботи:

Опишіть декілька рухливих ігор: для вдосконалення елементарних тактичних взаємодій під час гри у баскетбол; для удосконалення елементарних тактичних рухів під час гри у волейбол; для удосконалення елементарних тактичних дій під час гри у футбол.

3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Підготувати 60 ігрові картки на електронному і паперовому носіях, виступити на семінарському занятті (протягом семестру).

№ з\п	Тема
	Скласти ігрові картки «Рухливі ігри та естафети на уроках фізичної культури»

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Зразок оформлення карток

Виконав

(прізвище, ім'я та по-батькові)

група

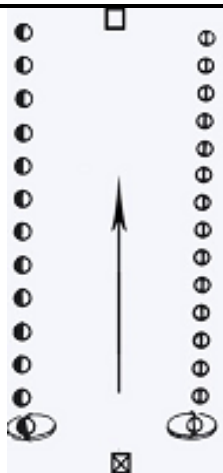
Здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності
014Середня освіта (Фізична
культура)

Обруч на себе

Завдання: формування відчуття ритму; розвиток швидкості, спритності, точності рухів.

Інвентар: гімнастичні обручі.

Місце: спортивна зала, майданчик, рекреація.

Схема	Зміст	Правила	Організаційно-методичні вказівки
 Умовні позначення: 1. Учасники чи гравці команд 2. Тренер (суддя) 3. Помічник тренера	Гравці вишиковуються в дві шеренги, обличчям один до одного. Інтервал між гравцями – 1-1,5 м. Правофлангові кожний із шеренг надягають на себе обруч. За сигналом викладача вони швидко прокручують обруч і передають його партнеру, який стоїть поруч, який одягає обруч на себе зверху	Перемагає команда, яка швидше виконала завдання.	Закінченням гри можна вважати момент, коли останній у шерензі гравець надів обруч.

4. Напрямок руху гравця	вниз (або навпаки) і передає наступному учаснику. Варіант гри: команди вишиковуються у два кола. Передача кількох обручів іде по колу. Обручі повертаються до головних гравців, які їх надягають на себе.		
--	--	--	--

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)

Для навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання рухливих ігор у закладах загальної середньої освіти» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60 балів), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, а саме: основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор. Визначає сутність і значення рухливих ігор на уроці фізичної культури, у позакласний час та під час позашкільної роботи, у заняттях спортом. Класифікує рухливі ігри в залежності від анатомо-фізіологічних особливостей дітей різних вікових груп. Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення. Виявляє творчий підхід при виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, а саме: основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор. Визначає сутність і значення рухливих ігор на

	уроці фізичної культури, у позакласний час та під час позашкільної роботи, у заняттях спортом. Класифікує рухливі ігри в залежності від анатомо-фізіологічних особливостей дітей різних вікових груп. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 C)	Здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, а саме: основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор. Знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни. але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача. Усні відповіді повні, логічні, натомість не завжди обґрунтовані. При виконанні практичних завдань, здобувач припускається помилок, які усуває за підтримки з боку викладача.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач розуміє основні положення навчальної дисципліни, а саме: основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор. Усні відповіді не повні, здобувач вищої освіти ускладнюється в їх обґрунтуванні. При виконанні практичних завдань, здобувач припускається певних помилок, потребує значної допомоги з боку викладача.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо основних закономірностей та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методику організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор, несистемні, фрагментарні. Усні відповіді не повні й не обґрунтовані. При виконанні практичних завдань, здобувач припускається

	суттєвих помилок, потребує значної допомоги з боку викладача.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Має фрагментарні знання про основні закономірності та теорію гри, ігрової діяльності, педагогічну класифікацію рухливих ігор і естафет, методик організації та проведення рухливих ігор; навчальну програму з фізичної культури (розділ рухливі та народні ігри); особливості організації та проведення ігор-естафет, змагань з рухливих ігор. Усні відповіді часткові, не обґрунтовані. Практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання заліку.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не виконує вимоги програми навчальної дисципліни: не сформовані знання, уміння та навички. Здобувач не допускається до заліку та проходить повторне вивчення дисципліни.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ЗА
РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
(ЗАЛІК)**

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)				Сума
Модулі	Бали	Разом	ІНДЗ	0–100
Тема1	0-7	0-84	0-16	
Тема 2	0-7			
Тема 3	0-28			
Тема 4	0-7			
Тема 5	0-7			
Тема 6	0-7			
Тема 7	0-7			
Тема 8	0-7			
Тема 9	0-7			

5. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Які функції виконує гра в педагогічній практиці?
2. Що характерно для рухливої гри?
3. Що включає в себе поняття «рухливі ігри»?
4. Де застосовуються рухливі ігри зі спеціальною спрямованістю?
5. Які рухливі ігри в педагогічній практиці займають основне місце?
6. Чим відрізняються рухливі ігри від спортивних?
7. Які методичні прийоми характерні для рухливої гри?
8. Для вирішення яких завдань потрібно використовувати рухливі ігри?
9. Що найкраще проявляється в іграх, на думку Є. Славинецького?
10. Які методичні настанови П. Ф. Лесгафта щодо проведення гри використовуються педагогами і сьогодні?
11. Які стадії розвитку дитячої гри відповідно до віку визначав А. С. Макаренко?
12. Які автори розглядали питання взаємопоєднання рухливих ігор з іншими засобами фізичного виховання, зокрема зі спортом?
13. Із чим пов'язано виникнення ігор у суспільстві?
14. З якими святами античної Греції тісно пов'язана ігрова діяльність людей?
15. Як виникли спортивні ігри?
16. У чому полягає суть гри?
17. Ігри, які розподіляються за видами рухів,- це?
18. Імітаційні ігри - це?
19. Як групуються рухливі та національні ігри за характером їхньої рухливості?
20. Для вирішення яких завдань використовують рухливі і національні ігри?
21. Чим визначаються типи конфліктних ситуацій у рухливих іграх?
22. Які ігри можна віднести до таких, що містять конфліктні ситуації першого виду?
23. Які рухливі та національні ігри використовуються для розвитку спритності?
24. Які рухливі та національні ігри можна використовувати для виховання сили?
25. Які рухливі ігри відповідають вихованню витривалості?

26. Через який час після їди варто починати і закінчувати рухливі ігри?
27. Якою повинна бути середня температура у спортивному залі ?
28. Яким чином варто удосконалювати спритність?
29. Яким чином варто удосконалювати пасивну гнучкість?
30. Які рухливі ігри можна використовувати для виховання сили для дітей 7-10 років?
31. Які рухливі ігри сприяють вихованню витривалості у дітей 7-10 років?
32. Які вправи найбільш ефективні для виховання витривалості?
33. Для чого необхідно застосовувати метод поступового ускладнення завдань?
34. Яке значення при проведенні ігор-естафет має доступність ігрових вправ?
35. До чого необхідно залучати дітей по черзі при проведенні рухливих і національних ігор?
36. Які стосунки повинні встановитися між дітьми та тренером на тренуванні?
37. Яке значення для учнів початкових класів мають рухливі ігри з різними невеликими за розміром предметами?
38. Які рухливі ігри недоступні для дітей молодшого шкільного віку?
39. Які рухи найбільш стомлюють дітей молодшого шкільного віку?
40. Які рухливі ігри більше подобаються дітям молодшого шкільного віку?
41. Які зміни відбуваються у психіці дітей 10-11 років?
42. Чим відрізняються ігри хлопчиків і дівчаток 10-11 років?
43. З якого віку рекомендується використовувати командні ігри?
44. Які рухливі ігри користуються найбільшою популярністю у підлітків?
45. У чому полягає основне завдання рухливих ігор для юнаків і дівчат 15-18 років?
46. Що необхідно враховувати тренеру при проведенні рухливих ігор з юнаками і дівчатами 15-18 років?
47. У яких випадках підготовка до проведення гри є особливо важливою?
48. Що необхідно продумати керівникові перш ніж проводити гру?
49. Як необхідно розмістити учасників перш ніж пояснювати гру?
50. Скільки способів пояснення гри пропонується в педагогічній літературі?

51. Що є приводом для визначення моменту закінчення гри?
52. За якими основними ознаками класифікують естафети?
53. Що необхідно враховувати тренеру під час вибору естафет?
54. Коли необхідно проводити рухливі ігри в літніх дитячих таборах?
55. Які рухливі ігри в літніх дитячих таборах особливо цінні?
56. Як при непарній кількості команд у змаганнях за круговою системою потрібно проводити зустрічі команд?
57. Скільки ігор-естафет варто використовувати при проведенні змагань із комплексу рухливих ігор?
58. Як треба розподілити ігри, ігрові вправи і конкурси при проведенні змагань з комплексу рухливих ігор?
59. З якою метою використовуються рухливі ігри у структурі спортивних занять?
60. Для чого необхідно систематично проводити різні рухливі ігри зі спортсменами?
61. Які тактичні прийоми можна удосконалювати в рухливих іграх?
62. Що необхідно зробити тренеру при стомленні або порушенні стійкості уваги спортсмена на тренуванні?
63. До яких частин тренування необхідно включати рухливу гру?
64. Для чого необхідно застосовувати рухливі ігри при відборі дітей у спортивні секції?
65. У якій послідовності потрібно вдосконалювати техніку гри у футбол за допомогою рухливих ігор?
66. Що необхідно знати і враховувати при підборі рухливих ігор для занять у спортивних секціях ?
67. Що включає в себе поняття ігор, які підводять до спортивної діяльності?

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Богініч О., Бабачук Ю. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку : посіб. Видавництво : Мандрівець, 2015. 224 с.

2. Дудіцька С. П., Медвідь А. М., Царик А. П. Рухливі ігри з методикою викладання : навч.-метод. посіб. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 225 с.

3. Карасєвич С. А., Карасєвич М. П. Рухливі ігри та ігрові вправи: навч. посібник. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2019. 146 с.

4. Степанович А. А., Безгребельна О. П., Блавт О. З. Фізичне виховання у закладах вищої освіти : навч. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2018. 496 с.

5. Яловська О. Українські народні дитячі рухливі ігри забави та розваги : посіб. Видавництво : Мандрівець, 2018. 162 с.

Допоміжна література

1. Безверхня Г. В., Семенов А. А., Килимистий М. М., Маслюк Р. В. Рухливі ігри : з методикою викладання : навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 104с.

2. Bondarchuk N., Chernov V., Tymochko O. Методичні аспекти організації і проведення рольових рухливих ігор на заняттях з фізичної культури в початковій школі. Науковий вісник Ужгородського університету. *Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, № 1 (48) (2021), С. 44–47. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.44-47>

3. Ігнатенко С. О. Фізичне самовиховання і самовдосконалення як засіб регулювання фізичної працездатності. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 23. Т. 2. С. 161-166.

4. Ігнатенко С. О. Принципи побудови занять адаптивним фізичним вихованням. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 11. Т. 1. С. 156-159.
5. Игнатов Д. М., Капинова Е. С. Сюжетно-ролевая игра по физическому воспитанию как средство интегрирования знаний в начальной школе. *Перспективы науки и образования*. 2018. № 2 (32). С. 160-163.
6. Кузнецова Л. І. Рухливі ігри як основний засіб адаптивного фізичного виховання молодших школярів з відхиленнями розумового розвитку : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02 "Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення". Київ, 2015. 19 с.
7. Непша О.В. Формування навичок здорового способу життя учнів молодших класів засобами фізичної культури. *Актуальні проблеми молоді в сучасних соціально-економічних умовах*. Житомир, 2018. С. 90–92.
8. Радченко О.В. Рухливі та спортивні ігри з методикою навчання : конспект лекцій. Луцьк : Луцький НТУ, 2020. 116 с.
9. Сидорук І. О., Гірак А. М., Гамма Т. В., Орел, І. О. (2021). Рухливі ігри в системі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. *Rehabilitation and Recreation*. № 9 (2021), С. 200–204.
10. Троценко Т.Ю. Вплив народних рухливих ігор на виховання патріотичних почуттів у молодших школярів. *Молодий вчений*. № 2 (17), 2015. С. 508-510.
11. Чернишенко Т. М. Теорія і методика рухливих ігор і забав у запитаннях і відповідях : посіб. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 164 с.
12. Чернишенко Т. М. Теорія і методика рухливих ігор і забав : посіб. Вінниця : ВДПУ, 2012. 300 с.
13. Шутько В. В. Методика застосування рухливих ігор: метод. рекомендації. Кривий Ріг: Криворізький держ. пед. університет, 2016. 145 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. «На Урок – освітній проект». Бібліотека. Фізична культура. Матеріали до уроків. Рухливі ігри на уроках фізичної культури : <https://naurok.com.ua/ruhlivi-igri-na-urokah-fizichno-kulturi-59119.html>
3. Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського : <https://biblioteka.od.ua/>
4. Одеська національна наукова бібліотека : <http://odnb.odessa.ua/>
5. Офіційний сайт «Федерації естетичної групової гімнастики України»: <https://faggu.org/>
6. Сайт бібліотеки Університету Ушинського: <https://library.pdpu.edu.ua/>
7. Рухливі ігри для сучасної школи. Методичні матеріали : <http://eprints.zu.edu.ua/5932/2/3.pdf>
8. Сайт «Всеосвіта. Бібліотека методичних матеріалів. Фізична культура»: <https://vseosvita.ua/library/fizicna-kultura>